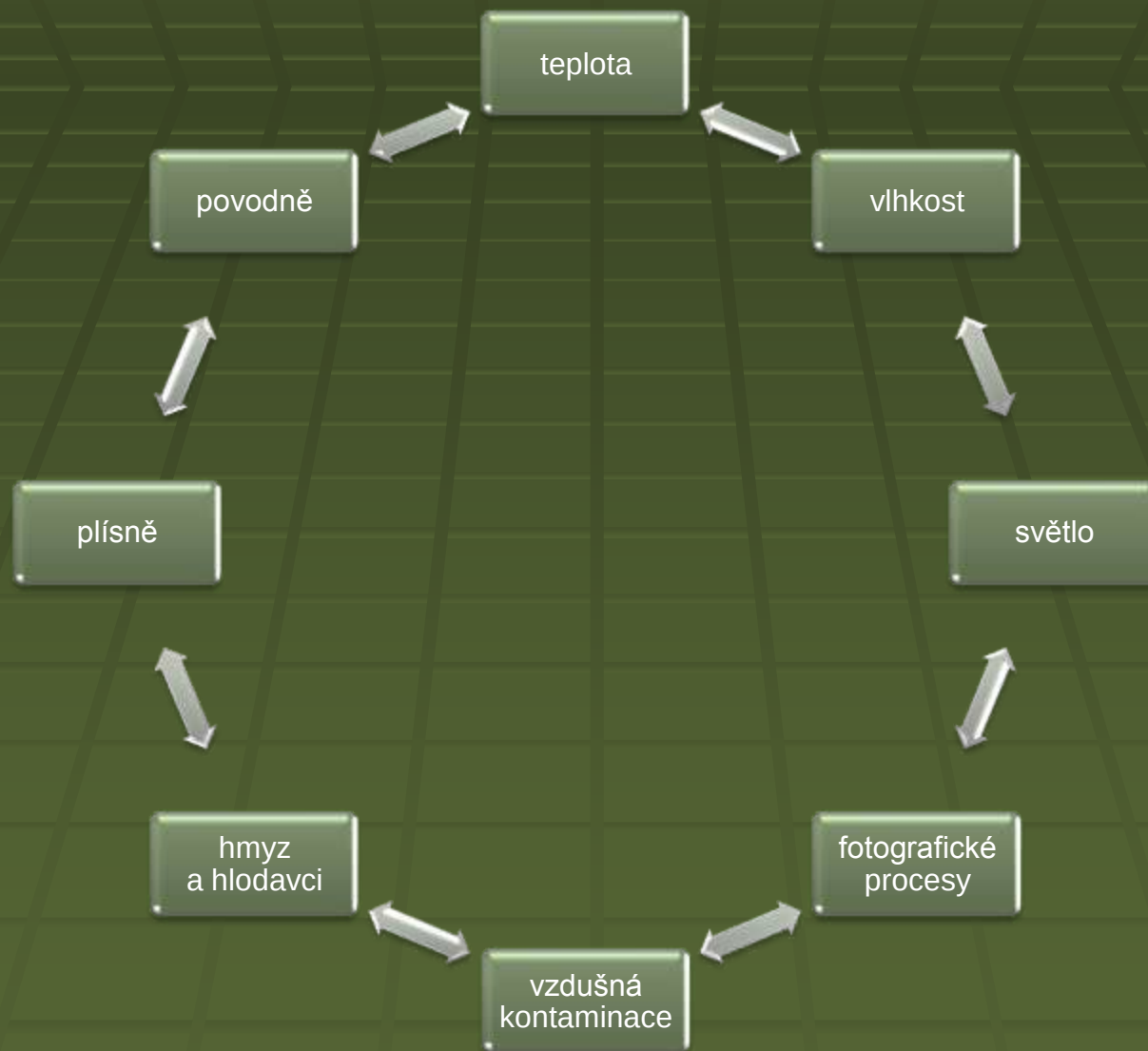

Poškození fotografických dokumentů, ukládání a ochrana

Blanka Hnulíková,
Národní archiv v Praze

PŘÍČINY POŠKOZENÍ FOTOGRAFICKÝCH MATERIÁLŮ

POŠKOZENÍ FOTOGRAFICKÝCH DOKUMENTŮ

Fyzické poškození

Rozbité nebo
popraskané
skleněné podložky

Poškrábaná,
odloupaná citlivá
vrstva

Roztrhaná,
pomačkaná
papírová nebo RC
podložka

Změny povrchu

UKÁZKY FYZICKÉHO POŠKOZENÍ

POŠKOZENÍ FOTOGRAFICKÝCH DOKUMENTŮ

Chemické poškození

Skvrny

Rozpad
celulózové
podložky

Mizení obrazu

Změny
barevnosti

Degradace
sloučenin
stříbra

Degradace
skleněné
podložky

Špatný
fotografický
postup

Působení
vnějších vlivů

Inkousty, razítka
...

Zbytky sloučenin
z fotografických
procesů

Opalescence –
transparentní
materiály

Zbytky vodných
roztoků

Koroze

Lepidla

UKÁZKY CHEMICKÉHO POŠKOZENÍ

POŠKOZENÍ FOTOGRAFICKÝCH DOKUMENTŮ

Biologické
poškození

Skvrny

Mizení obrazu

Poškození
nebo rozpad
citlivé vrstvy

Poškození
nebo rozpad
podložky

UKÁZKY BIOLOGICKÉHO POŠKOZENÍ

UKLÁDÁNÍ FOTOGRAFICKÝCH MATERIÁLŮ

Depozitáře podle
doporučujících norem

Vhodné police, regály

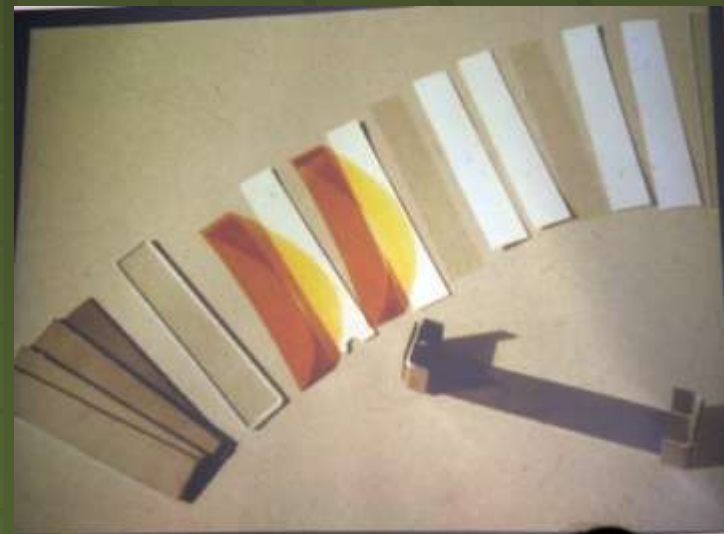
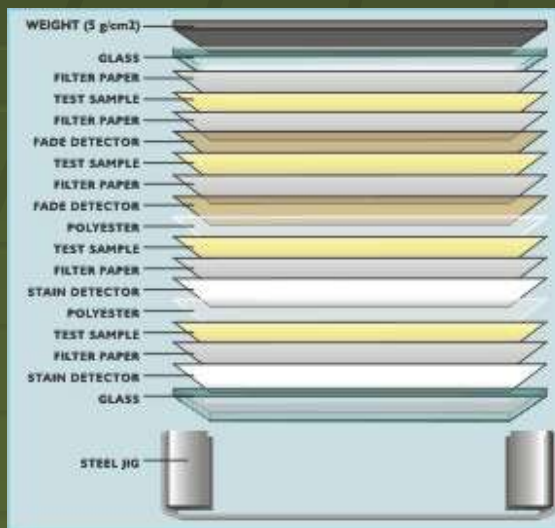
Rozdělení podle druhu
materiálů

Obaly s PAT testem

PHOTOGRAPHIC ACTIVITY TEST ISO 18916

- Test na ukládací materiál
- Forma sendviče
- American National Standards Institute

- <https://www.imagepermanenceinstitute.org/testing/pat>

Podmínky uložení podle materiálu

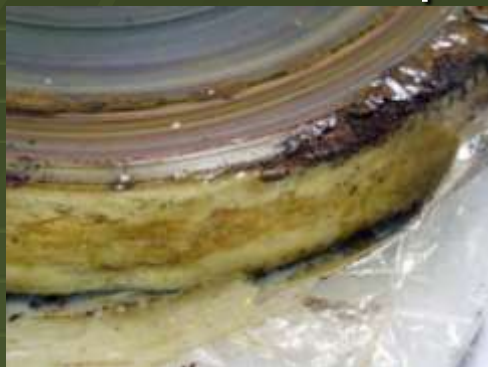
Prostředí uložení	Skleněné desky	Nitráty	Acetáty		Polyester		Fotografie		Inkoustové Tisky	Magnetické pásky		CD a DVD
			ČB	Barva	ČB	Barva	ČB	Barva		Acetáty	Polyester	
ROOM	Dostatečné	Ne	Ne	Ne	Dostatečné	Ne	Dostatečné	Ne	Dostatečné	Ne	Ne	Dostatečné
COOL	Dobré	Ne	Ne	Ne	Dobré	Ne	Dobré	Ne	Dostatečné	Dostatečné	Dobré	Dobré
COLD	Velmi dobrý	Dobré	Dobré	Dobré	Velmi dobré	Dobré	Velmi dobré	Dobré	Dobré	Dobré	Dostatečné	Dobré
FROZEN	Ne	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	Ne	Ne	Ne

Podmínky uložení podle poškození

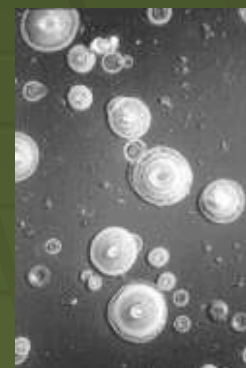
Druh degradace	Médium	Doporučené prostředí
Rozpad stříbrného obrazu	Fotografický obraz na skle Černobílý film Černobílé fotografie	30%-50% RV
Rozpad barevného obrazu	Barevný film Barevné fotografie Inkoustový tisk	Nízká teplota 30%-50% RV
Pouštění barvy	Inkoustový tisk	30%-50% RV
Žloutnutí Zbarvování - skvrny	Barevné fotografie Inkoustový tisk	Nízká teplota 30%-50% RV
Degradace pásky	Magnetické pásky	Nízká teplota (ne mrazení) 30%-50% RV
Nitrátový rozpad	Film s nitrocelulózovou podložkou	Nízká teplota 30%-50% RV
Acetátový rozpad	Černobílý film s acetátovou podložkou Barevný film s acetátovou podložkou Magnetické pásky s acetátovou podložkou	Nízká teplota 30%-50% RV
Deteriorizace skla	Fotografický obraz na skle	30%-50% RV
Oddělení vrstev	Fotografický obraz na skle CD a DVD nosiče	Minimální teplota a RV bez výkyvů 30%-50% RV
Plísň	Všechna média	30%-50% RV

Degradace plastových podložek

- Nitrocelulózová podložka CN

- Acetátová podložka CA

- Polyethylentereftalátová podložka PET

TEST NA URČENÍ DRUHU PLASTOVÉ PODLOŽKY

Zkouška
polarizačními filtry

Pozitivní = PET

Negativní = CA
nebo CN

Zkouška roztokem
difenylaminu

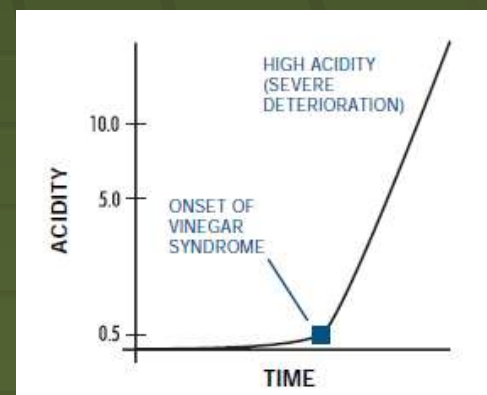
pozitivní = CN

negativní = CA

Octový syndrom

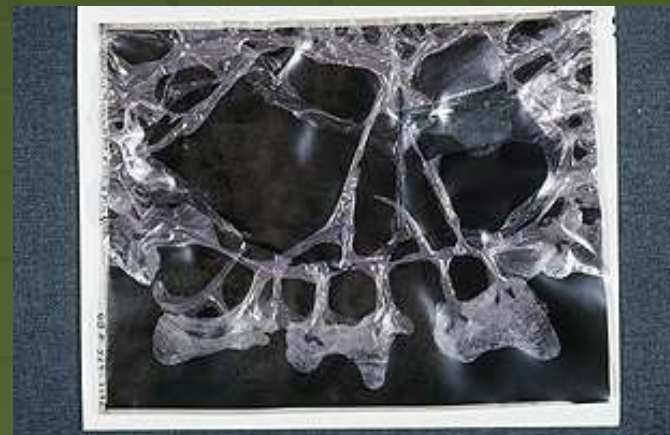
- Acetátová podložka
- A-D strips
- 1,5 – start octového syndromu
- Autokatalytická reakce

http://imagepermanenceinstitute.org/shtml_sub/acetguid.pdf

Degradace acetátových podložek

- Periodická kontrola materiálů
- Test A-D stripy
- Karanténa
- Doporučené řešení
 - Uložení
 - Duplikace
 - Transfer vrstvy

UCHOVÁNÍ FOTOGRAFICKÝCH DOKUMENTŮ

- Dodržení podmínek uložení
- Periodické kontroly sbírek
- Zálohování dokumentů pro badatelské účely
- Vhodná duplikace poškozených dokumentů
- Vhodné vystavování

DĚKUJI ZA POZORNOST

Blanka Hnulíková

Národní archiv v Praze, www.nacr.cz

e-mail: blanka.hnulikova@nacr.cz